

تعاریف، مفاهیم، واژگان و اصطلاحات فنی، حقوقی و مهندسی

قابل استفاده همه داوطلبان و شرکت کنندگان
آزمون‌های نظام مهندسی و کارشناسان رسمی
در تمام رشته‌ها

به همراه نمونه سوالات ادوار گذشته

مؤلف:

مهندس محمد عظیمی آقداش

پایه یک و پژوهشگر برتر نظام مهندسی

سرشناسه:

عنوان و نام پدیدآور:

مشخصات نشر:

مشخصات ظاهری:

شابک:

وضعیت فهرست نویسی:

یادداشت:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

رده بندی کنگره:

رده بندی دیویی:

شماره کتابشناسی ملی:

اطلاعات رکورد کتابشناسی:

عظیمی آقداش، محمد، ۱۳۵۰ -

تعاریف، مفاهیم، واژگان و اصطلاحات فنی، حقوقی و مهندسی: قابل استفاده همه داوطلبان و شرکت کنندگان آزمون‌های نظام مهندسی و کارشناسان رسمی در تمام رشته‌ها.../مؤلف محمد عظیمی آقداش.

تهران: پارسیا، ۱۴۰۱.

۵۳۲ص.

۹۷۸-۶۰۰-۷۰۱۰-۸۹-۱

فیپا

کتابنامه:ص.[۵۳۱]-۵۳۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.

کارشناسان دادگستری -- ایران -- آزمون‌ها و تمرین‌ها -- Iran -- Examinations, questions, etc. Court-appointed experts --

ایران. قوه قضائیه -- آزمون‌ها

کانون کارشناسان رسمی دادگستری -- آزمون‌ها

Building -- Iran-- Terminology -- ساختمان‌سازی -- ایران -- اصطلاح‌ها و تعبیرها

Civil engineering -- Iran-- Terminology -- مهندسی عمران -- ایران -- اصطلاح‌ها و تعبیرها

Civil engineering -- Iran-- Terminology -- Examinations -- آزمون‌ها -- ایران -- اصطلاح‌ها و تعبیرها

Iran -- Terminology -- Law -- حقوق -- ایران -- اصطلاح‌ها و تعبیرها

۳/۵۴KMH

۵۵/۳۴۰

۸۹۰۸۴۷۰

فیپا

تعاریف، مفاهیم، واژگان و اصطلاحات فنی، حقوقی و مهندسی

پارسیا
نشر پارسیا

مؤلف: مهندس محمد عظیمی آقداش

ناشر: پارسیا

شمارگان: ۳۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۱۰-۸۹-۱

مرکز پخش:

تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، خیابان شهدای ژاندارمری نرسیده
به خیابان دانشگاه ساختمان ایرانیان، پلاک ۵۸، طبقه اول، واحد ۳ تلفن:
۰۲۱۶۴۴۸۴۱۹۱ - ۹۲
www.noavarpub.com

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب مطابق با قانون حقوق مؤلفان و
مصنفان مصوب سال ۱۳۴۸ برای ناشر محفوظ و منحصراً متعلق به
نشر پارسیا می‌باشد. لذا هرگونه استفاده از کل یا قسمتی از این کتاب
(از قبیل هر نوع چاپ، فتوکپی، اسکن، عکس برداری، نشر الکترونیکی،
هر نوع انتشار به صورت اینترنتی، سی‌دی، دی‌وی‌دی، فیلم فایل
صوتی یا تصویری و غیره) بدون اجازه کتبی از نشر پارسیا ممنوع بوده
و شرعاً حرام است و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

فهرست مطالب

۵.....	مقدمه
۷.....	بخش اول / قسمت اول
۱۷.....	بخش اول / قسمت دوم
۷۴.....	بخش دوم
۱۰۸.....	بخش سوم
۱۳۱.....	بخش چهارم
۱۷۱.....	بخش پنجم
۱۷۲.....	بخش ششم
۱۸۲.....	بخش هفتم
۱۸۵.....	بخش هشتم
۲۰۷.....	بخش نهم
۲۲۰.....	بخش دهم
۲۴۶.....	بخش یازدهم
۲۴۷.....	بخش دوازدهم
۲۶۱.....	بخش سیزدهم
۲۶۷.....	بخش چهاردهم
۲۶۸.....	بخش پانزدهم
۳۰۳.....	بخش شانزدهم
۳۲۷.....	بخش هفدهم
۳۳۴.....	بخش هجدهم
۳۳۹.....	بخش نوزدهم
۳۵۱.....	بخش بیستم
۳۵۳.....	بخش بیست و یکم
۳۶۶.....	بخش بیست و دوم
۳۶۹.....	بخش بیست و سوم
۳۸۴.....	بخش بیست و چهارم
۳۹۶.....	بخش بیست و پنجم
۴۱۳.....	بخش بیست و ششم
۴۱۸.....	بخش بیست و هفتم
۴۲۲.....	بخش بیست و هشتم
۴۸۹.....	بخش بیست و نهم
۵۰۴.....	بخش سیام
۵۱۵.....	بخش سی و یکم
۵۲۲.....	بخش سی و دوم

نمونه سؤالات تعاریف و مفاهیم در آزمون‌های نظام مهندسی ساختمان و کارشناسان رسمی دادگستری..... ۵۲۳

منابع و مآخذ..... ۵۳۱

نشر پارسیا ضمن قدردانی و ارج نهادن به اعتماد شما به کتاب‌های این انتشارات، به استحضارتان می‌رساند که همکاران این انتشارات، اعم از مؤلفان و مترجمان و کارگروه‌های مختلف آماده‌سازی و نشر کتاب، تمامی سعی و همت خود را برای ارائه کتابی درخور و شایسته شما فرهیخته گرامی به کار بسته‌اند و تلاش کرده‌اند که اثری را ارائه نمایند که از حداقل‌های استاندارد یک کتاب خوب، هم از نظر محتوایی و غنای علمی و فرهنگی و هم از نظر کیفیت شکلی و ساختاری آن، برخوردار باشد.

با این وجود، علی‌رغم تمامی تلاش‌های این انتشارات برای ارائه اثری با کمترین اشکال، باز هم احتمال بروز ایراد و اشکال در کار وجود دارد و هیچ اثری را نمی‌توان الزاماً مبرا از نقص و اشکال دانست. از سوی دیگر، این انتشارات بنابه تعهدات حرفه‌ای و اخلاقی خود و نیز بنابه اعتقاد راسخ به حقوق مسلم خوانندگان گرامی، سعی دارد از هر طریق ممکن، به‌ویژه از طریق فراخوان به خوانندگان گرامی، از هرگونه اشکال احتمالی کتاب‌های منتشره خود آگاه شده و آن‌ها را در چاپ‌ها و ویرایش‌های بعدی آن‌ها رفع نماید.

لذا در این راستا، از شما فرهیخته گرامی تقاضا داریم در صورتی که حین مطالعه کتاب با اشکالات، نواقص و یا ایرادهای شکلی یا محتوایی در آن برخورد نمودید، اگر اصلاحات را بر روی خود کتاب انجام داده‌اید پس از اتمام مطالعه، کتاب ویرایش‌شده خود را با هزینه انتشارات پارسیا، پس از هماهنگی با انتشارات، ارسال نمایید، و نیز چنانچه اصلاحات خود را بر روی برگه جداگانه‌ای یادداشت نموده‌اید، لطف کرده عکس یا اسکن برگه مزبور را با ذکر نام و شماره تلفن تماس خود به ایمیل انتشارات پارسیا ارسال نمایید، تا این موارد بررسی شده و در چاپ‌ها و ویرایش‌های بعدی کتاب اعمال و اصلاح گردد و باعث ارتقاء و هرچه پربارتر شدن محتوایی کتاب و ارتقاء سطح کیفی، شکلی و ساختاری آن گردد.

نشر پارسیا، ضمن ابراز امتنان از این عمل متعهدانه و مسئولانه شما خواننده فرهیخته و گرانقدر، به‌منظور تقدیر و تشکر از این همدلی و همکاری علمی و فرهنگی، در صورتی که اصلاحات درست و بجا باشند، متناسب با میزان اصلاحات، به رسم ادب و تشکر و قدرشناسی، نسخه دیگری از همان کتاب و یا چاپ اصلاح‌شده آن و نیز از سایر کتب منتشره خود را به‌عنوان هدیه، به انتخاب خودتان، برایتان ارسال می‌نماید، و در صورتی که اصلاحات تأثیرگذار باشند در مقدمه چاپ بعدی کتاب نیز از زحمات شما تقدیر می‌شود.

همچنین نشر پارسیا و پدیدآورندگان کتاب، از پیشنهادها، نظرات، انتقادات و راه‌کارهای شما عزیزان در راستای هرگونه بهبود کتاب، و هرچه بهتر شدن سطح کیفی و علمی آن صمیمانه و مشتاقانه استقبال می‌نمایند.

به نام حضرت دوست که هر چه هست همه عنایت اوست.

ای دو جهان از قلمت یک رقم بی‌قلمت لوح دو عالم عدم
در کف ما مشعل توفیق نه ره به نهان خانه تحقیق ده

خداوند بی‌همتا، قادر و توانا را شاکر و سپاسگزاریم که توفیق عنایت فرمود؛

تا در راستای تکمیل تدوین کتاب‌های اختصاصی آزمون‌های نظام مهندسی ساختمان و کارشناسان رسمی دادگستری، ویرایش نخست کتاب «تعاریف، مفاهیم، واژگان و اصطلاحات فنی، حقوقی و مهندسی» را در نیمه ماه رمضان سنه ۱۴۴۳ هجری قمری مصادف با سالروز خجسته میلاد با برکت و سر سعادت کریم اهل بیت، امام حسن مجتبی علیه‌السلام؛ به اتمام رسانده تا در دسترس حضور اندیشمند یکایک جامعه هدف قرار گرفته و انشاءالله همچون کتب دیگر تألیف شده در این خصوص، مورد توجه و دقت نظر استفاده‌کنندگان ارجمند باشد.

خوانندگان فکور کتاب، مطالعه‌کنندگان عزیز و بهره‌برداران گرامی این اثر؛ یقیناً شما نیز همچون بنده بر این باورید که کمتر کتاب تدوینی و تألیفی در عرصه نشر یافت می‌شود که کاملاً جامع و بدون نقص باشد. کتاب حاضر نیز از این امر مستثنی نیست و اگر؛ قرار بر این باشد که کتاب بدون عیب و نقص، و جامع و کامل، تقدیم جامعه نشر کشور پهناور عزیزمان ایران همیشه سرفراز و سرافراز گردد شاید تا آخر عمر چنین توفیقی حادث و حاصل نشده و این مهم اتفاق نیفتد.

این اثر نیز همچون دیگر منابع آزمون‌های نظام مهندسی ساختمان و کارشناسان رسمی دادگستری؛ بیش از هر چیزی مدیون و وام‌دار همراهی، همدلی، همکاری و هماهنگی ارزشمند و تأثیرگذار مدیریت فهیم و اندیشمند نشر پارسا، ناشر اختصاصی کتب نظام مهندسی ساختمان و کارشناسان رسمی دادگستری است. لذا با الهام از آموزه‌های ملی و دینی بر خود فرض می‌دانیم که از زحمات و تلاش‌های هدمند همه عزیزان و تلاشگران انتشارات پارسا، از تولید تا توزیع و پخش؛ و به طور خاص مدیریت عالی و فکور آن مجموعه گرانسنگ و گراندرد، برادران نصیرنیا صمیمانه قدردانی و تشکر نمائیم.

کتاب حاضر را با متبرک و مزین ساختن به حدیثی گوهریار از امام حسن مجتبی علیه‌السلام که فرموده‌اند؛ «علم و دانش را - از هر طریقی - فرا گیرید، و چنانچه نتوانستید آن را در حافظه خود نگه دارید، ثبت کنید و بنویسید...» با استعانت از درگاه باری تعالی به ساحت مقدس آن امام همام کریم اهل بیت عصمت و طهارت تقدیم می‌نمائیم.

و بر این باوریم که؛

۱- زمان کافی و لازم برای تهیه این کتاب صرف شده‌است تا استفاده‌کنندگان گرانسنگ این اثر، گران‌بهاترین کالای زندگی عمرشان یعنی وقت ارزشمندشان را حداقل در دسترسی به «تعاریف، مفاهیم و واژگان» به‌آسانی و سادگی از دست نروانند داد.

۲- خریداران این کتاب، علاوه بر دسترسی سریع و آسان به تعاریف حدود ۵۹۰۰ واژه و مفهوم، همزمان با تهیه آن، وقت و زمان را نیز خریداری می‌کنند.

با امید به اینکه؛

مورد استفاده مضاعف و گسترده داوطلبان گرامی و شرکت‌کنندگان عزیز آزمون‌های نظام مهندسی ساختمان و کارشناسان رسمی دادگستری و سایر استفاده‌کنندگان گرانسنگ قرار گرفته باشد.

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب مطابق با قانون حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب سال ۱۳۴۸ و آیین‌نامه اجرایی آن مصوب ۱۳۵۰، برای ناشر محفوظ و منحصراً متعلق به نشر پارسیا است. لذا هر گونه استفاده از کل یا قسمتی از مطالب، اشکال، نمودارها، جداول و تصاویر این کتاب، در دیگر کتب، مجلات، نشریات، سایت‌ها و موارد دیگر، و نیز هر گونه بهره‌برداری از مطالب این کتاب تحت هر عنوانی از قبیل چاپ، فتوکپی، اسکن، تایپ از آن، تهیه فایل پی دی اف و عکس‌برداری از کتاب، و همچنین هر نوع انتشار به صورت اینترنتی، الکترونیکی، سی دی، دی وی دی، فیلم، فایل صوتی یا تصویری و غیره بدون اجازه کتبی از نشر پارسیا ممنوع و غیرقانونی بوده و شرعاً نیز حرام است، و متخلفین تحت پیگرد قانونی و قضایی قرار می‌گیرند.

با توجه به اینکه هیچ کتابی از کتب نشر پارسیا به صورت فایل ورد یا پی دی اف و موارد این‌چنین، توسط این انتشارات در هیچ سایت اینترنتی ارائه نشده است، لذا در صورتی که هر سایتی اقدام به تایپ، اسکن و یا موارد مشابه نماید و کل یا قسمتی از متن کتب نشر پارسیا را در سایت خود قرار داده و یا اقدام به فروش آن نماید، توسط کارشناسان امور اینترنتی این انتشارات، که مسئولیت اداره سایت را به عهده دارند و به طور روزانه به بررسی محتوای سایت‌ها می‌پردازند، بررسی و در صورت مشخص شدن هرگونه تخلف، ضمن اینکه این کار از نظر قانونی غیر مجاز و از نظر شرعی نیز حرام می‌باشد، وکیل قانونی انتشارات از طریق وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، پلیس فتا (پلیس رسیدگی به جرایم رایانه‌ای و اینترنتی) و نیز سایر مراجع قانونی، اقدام مقتضی به عمل آورده، و طی انجام مراحل قانونی و اقدامات قضایی، خاطیان را مورد پیگرد قانونی و قضایی قرار داده و کلیه خسارات وارده به این انتشارات و مؤلف از متخلفان اخذ خواهد شد.

همچنین در صورتی که هر یک از کتابفروشی‌ها، اقدام به تهیه کپی، جزوه، چاپ دیجیتال، چاپ ریسو، اُفست از کتب انتشارات پارسیا نموده و اقدام به فروش آن نمایند، ضمن اطلاع‌رسانی تخلفات کتابفروشی مزبور به سایر همکاران و مؤذعین محترم، از طریق وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اتحادیه ناشران، و انجمن ناشران دانشگاهی و نیز مراجع قانونی و قضایی اقدام به استیفای حقوق خود از متخلف می‌نماید.

خرید، فروش، تهیه، استفاده و مطالعه از روی نسخه غیراصل کتاب،

از نظر قانونی غیرمجاز و شرعاً نیز حرام است.

انتشارات پارسیا از خوانندگان گرامی خود درخواست دارد که در صورت مشاهده هر گونه تخلف از قبیل موارد فوق، مراتب را یا از طریق تلفن‌های انتشارات پارسیا به شماره‌های ۰۲۱-۶۶۴۸۴۱۹۱ و ۰۲۱-۰۹۱۰۲۹۹۱۰۸۹ (تلگرام انتشارات) و یا از طریق ایمیل انتشارات به آدرس info@noavarpub.com و یا از طریق منوی تماس با ما در سایت www.noavarpub.com به این انتشارات ابلاغ نمایند، تا از تضییع حقوق ناشر، پدیدآورنده و نیز خود خوانندگان محترم جلوگیری به عمل آید، و در راستای انجام این امر مهم، به عنوان تشکر و قدردانی، از کتب انتشارات پارسیا نیز هدیه دریافت نمایند.

آب آشامیدنی: آبی که از مواد خارجی، به مقداری که سبب بیماری شود یا اثر زیان‌آور بیولوژیک داشته باشد، پاک باشد و از نظر خصوصیات فیزیکی، شیمیایی و میکروبیولوژیکی با استانداردهای ملی ایران شماره‌های ۱۰۱۱ و ۱۰۵۳ مطابقت داشته باشد.^۱

آب انبار: خانه‌ای در زیر قسمتی از بنا حفره کرده ذخیره کردن آب (آبدان، آبگیر، تالاب)

آب خاکستری: آب غیرآشامیدنی تحصیل شده از فاضلاب خروجی از دستشویی، وان، زیردوشی، لگن یا ماشین رختشویی، که منحصراً برای شستشوی توالت‌ها و یورینال‌ها و آبیاری زیرسطحی، ممکن است مورد استفاده دوباره قرار گیرد.

آب ساب: صیقلی کردن سطح سنگ

آب غیرآشامیدنی: آبی که با استانداردهای آب آشامیدنی مطابقت نداشته باشد.

آب گرم مصرفی

■ آبی که از نظر بهداشتی معادل آب آشامیدنی باشد ولی دمای آن بیش از ۴۳ درجه سلسیوس باشد.

■ آب گرم مصرفی؛ آبی که دمای بیش از ۴۳ درجه سلسیوس (۱۱۰ درجه فارنهایت) داشته باشد.

آب گرم‌کن: هر دستگاهی که آب سرد مصرفی را گرم کند و آن را به شبکه توزیع آب گرم مصرفی بفرستد.

آبادی (نقطه روستایی)

■ آبادی محدوده‌ای است واقع در یک دهستان، با محدوده ثبتی یا عرفی مستقل و خارج از محدوده شهرها یا آبادی دیگر که به دلایل وجود فعالیت انسان در تمام یا بخشی از آن، قابل تشخیص و معمولاً دارای نام خاصی است.

■ آبادی یک نقطه جغرافیایی محسوب می‌شود و شامل اراضی کشاورزی و یا غیرکشاورزی و اماکن محل فعالیت یا سکونت انسان است.

■ آبادی ممکن است یک ده، یک مزرعه، یک مکان، یک معدن و امثال آن باشد.

آباره: پل آبرسان، پلی که از آن برای انتقال آب استفاده می‌شود، مجرای انتقال آب.

آب‌باره: آب باره پلی است دره‌ای، که آب از روی آن روان شود.

آب‌بند: سد، دیواره‌ای که آبگیر مصنوعی ایجاد می‌کند، سازه‌ای برای مهار و ذخیره سیلاب‌ها همراه با دریچه‌های تنظیم جریان آب.

آب‌چکان

■ عضو یا هره‌چینی افقی که نیم‌رخ آن شبیه ابروی رُخ‌بام است و نسبت به دیوار پیش‌آمدگی دارد تا مانع چکیدن باران روی سطح دیوار شود.

■ فرورفتگی یا پستانکی کوچک، فرورفتگی برای چکاندن آب باران.

■ لبه برآمده انتهای دیوار که با دفع آب باران از اثر مخرب آن بر روی دیوار جلوگیری می‌کند.

آبچک: مقدار بیرون زدگی یا شیار که زیر سنگ زده می‌شود برای ریزش آب.

آبخور: فرو بردن آجر در آب به منظور گرفتن گرد و خاک آن.

آبراه: جوی، مسیر عبور آب.

آبراهه

■ مجرای است که به طور مصنوعی در زمین کنده شده و برای هدایت آب به کار می‌رود.

■ مجرای است که از آن آب باران یا سیل می‌گذرد.

۱. آب سرد مصرفی؛ در مبحث شانزدهم مقررات ملی ساختمان، هر جا عبارت آب سرد مصرفی ذکر شده، منظور آب آشامیدنی می‌باشد.

آبرو

- کانال و معبری برای عبور آب، جوی آبی که دور تا دور حوض می‌گردد، کانال فاضلاب، ناودان.
- آبرو؛ سازه فلزی، بتنی یا با مصالح ساختمانی با دهانه کمتر از ۶ متر (در راستای محور مرکزی راه) برای عبور از روی آب است.
- آبرو؛ پل کوچکی است که برای گذر دادن آب کم، مانند آب کشاورزی، آب چشمه‌سارها، سیلاب کم و پساب کارخانه‌ها ساخته می‌شود.

آبریزگاه: مستراح، توالت.

آبگیر: بند، سد، محل جمع آوری آب، برکه، پهنه ای که آب آن به یک رود می‌ریزد.

آب‌نما

- حوض آب، مجموعه‌ای از حوض و فواره که آب اصلی‌ترین عنصر تزئینی آن می‌باشد.
- حوضچه‌ها یا حوض‌های کم عمقی هستند که اغلب دارای فواره‌های متعدد، همراه با چراغ‌های رنگین می‌باشند. معمولاً عمق حوضچه‌ها بین ۴۰ تا ۶۰ سانتیمتر بوده و با مصالح ساختمانی مختلف، برحسب شکل و فرم خاصی طراحی و ساخته می‌شوند. گاهی آب‌نماها را به صورت ساده، پله‌ای یا به شکل‌های متنوع همراه با پاشویه خارجی یا بدون آن می‌سازند. در پارهای موارد، از مجسمه حیوانات، پرندگان و انسان نیز به‌عنوان سمبل یا رساندن پیامی در تزئین آب‌نما استفاده می‌کنند.
- آب‌های ساحلی ایران:** از منظر حقوق (بین‌المللی عمومی) قسمتی از دریا که به فاصله شش میل بحری از سواحل ایران از حد پست‌ترین جزر و مازای با آن در طول سواحل ممتد می‌باشد آب ساحلی ایران محسوب و در این منطقه قسمت‌های واقعه در زیر کف دریا و سطح و بالای آن متعلق به مملکت ایران می‌باشد. میزان آب‌های ساحلی دول در همین حدود است و آب‌های ساحلی قسمتی از کشور صاحب آب‌های ساحلی محسوب می‌شود و مقررات آن کشور در آن مجری است.^۱

آبونمان

- آبونمان عنوان عقود است که در آنها تعهد به طور متناوب یا مجدد انجام می‌شود و عوض آن مقطوعاً معین و یکجا یا به اقساط پرداخت شود مانند آبونمان راه آهن و برق یا روزنامه و تئاتر یا گاز و تلفن و مانند آنها، عوض را «وجه اشتراک گویند» ترجمه آن به اشتراکی بی‌مناسبت است و تقلید از اعراب هم بی‌وجه است.

(بند چهارم ماده ۷۳۹ قانون آیین دادرسی مدنی سابق)

- آبونمان؛ واژه فرانسوی، وجه اشتراک روزنامه، مجله و برق.

آبادانا: تالار ستون دار، مکان پرستش، معبد و آتشکده، نام اختصاصی کاخ هخامنشیان در شهر شوش و قسمتی از تخت جمشید در نزدیکی شهر مرودشت فارس.

آپارتمان

- آپارتمان، تعریف قانونی ندارد و در واقع یک واحد مستقل قابل سکونت و پیشه از یک ساختمان چند طبقه است که دارای قسمت‌های اختصاصی و مشترک است.^۲
- آپارتمان؛ اتاق یا مجموعه‌ای از اتاق‌ها که برای سکونت طراحی شده و دست کم، یک حمام داشته باشد؛ مستقل است و معمولاً یکی از چندین واحد مشابه در یک ساختمان مسکونی بزرگ است.
- آپارتمان؛ ساختمانی که دست کم سه واحد مسکونی داشته باشد.
- آپارتمان؛ محل سکونتی که مربوط به یک مجموعه مسکونی است اما از هم جدا بوده و دارای اتاق‌ها و فضاهای جانبی می‌باشد تا انسان بتواند به راحتی در آن زندگی کند.
- آپارتمان؛ هر ساختمانی که بتواند امکانات سکونت مستقل ۵ خانوار یا بیشتر را در طبقات فراهم کند.

۱. توضیح آنکه هر میل برابر است با ۱ کیلومتر و ۶۰۹ متر است.

۲. طبق ماده ۱ قانون تملک آپارتمان‌ها، مالکیت در آپارتمان‌های مختلف و محل‌های پیشه و سکای یک ساختمان، شامل دو قسمت است:

الف- مالکیت قسمت‌های اختصاصی ب- مالکیت قسمت‌های مشترک

قسمت‌های مشترک، قسمت‌هایی از ساختمان است که حق استفاده از آن منحصر به یک یا چند آپارتمان یا محل پیشه مخصوصی نبوده و به کلیه مالکان، به نسبت قسمت اختصاصی آنها تعلق دارد و مورد استفاده تمام شرکا قرار می‌گیرد. از قبیل: زمین زیربنا، پله‌ها و پاگردها، تأسیسات و محوطه ساختمان. چنانچه موارد فوق جنبه استفاده عمومی نداشته باشد، قید محوطه در قسمت‌های مشترک آن گونه که در تهران معمول است و در اسناد مالکیت نوشته می‌شود صحیح نبوده و بر خلاف بند (ح) ماده ۴ آیین‌نامه اجرایی قانون تملک آپارتمان‌ها است.

آپارتمان دوپلکس: واحد مسکونی مستقلی در یک مجتمع آپارتمانی که اتاق‌های آن در دو طبقه واقع شده‌اند و گردش عمودی داخلی دارد.

آتريوم: یک گشودگی قائم و باز که دو یا چند طبقه را به یک دیگر مرتبط می‌سازد و در انتهای بالایی آن بسته است. این گشودگی به غیر از پلکان دوربسته، آسانسورها، چاه آسانسورها، بالابرهای تأسیسات برقی، مکانیکی یا سایر تجهیزات است. طبقاتی که در این تعریف به وسیله آتریوم به هم مرتبط می‌شوند، شامل بالکن‌های موجود در تصرف تجمعی یا میان طبقه نیست.

آتش استاندارد: منحنی استاندارد دما - زمان مطابق استاندارد ملی ایران شماره ۱۲۰۵۵، که افزایش دما بر حسب زمان را برای آزمایش‌های مقاومت در برابر آتش مشخص می‌کند. در مقررات مبحث سوم منظور از آتش استاندارد عمدتاً آتش استاندارد سلولزی است و چنانچه استانداردهای دیگری (مانند آتش هیدروکربنی یا منحنی تونل) مورد نظر باشد، تصریح خواهد شد.

آتش‌سوزی: آتشی است که از کنترل خارج شده و برای موجود زنده، ساختمان و محتویات درون آن زیان‌آور و خطرناک است. در مبحث سوم مقررات ملی ساختمان، برای اختصار و یا برای روانی بهتر متن، در برخی قسمت‌ها از واژه (آتش) به جای (حریق یا آتش‌سوزی) استفاده شده است.

آثار تاریخی (Historical relics)

- اشیاء و ابنیه‌ای که به علت گذشتن زمان طولانی بر آنها، یک قوم به آنها علاقه تاریخی پیدا کرده‌اند.
- آثار تاریخی چیزها و بناهایی است که زمان دراز بر آنها گذاشته و کمیاب و نایاب شده باشد و قومی به آنها دلبستگی پیدا کرده باشند. این آثار گاه بیان‌کننده هویت ملی است و گاه بیان‌کننده هویت فرهنگی، مترادف این واژه «آثار باستانی» و آثار قدیمه است.

آثار ملی

- همه آثار صنعتی و بناها و اماکن که تا پایان دوره زندیه در ایران (داخله و خارجه) پدید آمده باشد جزو آثار ملی است.
- کلیه آثار صنعتی و ابنیه و اماکنی که تا اختتام دوره زندیه در مملکت ایران احداث شده اعم از منقول و غیر منقول جزو آثار ملی محسوب شده و در تحت حفاظت و نظارت دولت می‌باشد.

(ماده ۱ قانون حفظ آثار ملی)

- اشیاء و ابنیه‌ای که به علت گذشتن زمان طولانی بر آنها، یک قوم به آنها علاقه تاریخی پیدا کرده باشند.
- آجر خطائی:** آجری است که در اندازه‌های ۲۵×۲۵×۵ سانتیمتر در ساختمان‌های قدیمی برای فرش کف حیاط و غیره به کار می‌رفت.
- آجر رسی:** از سیلیکات‌های آلومینیم به شکل مکعب که در قطعات نازک برای تیغه استفاده می‌شود.
- آجر سر زده:** آجری که یک چهارم آن کم شده باشد.
- آجر کلوک:** به یک هشتم از آجر کلوک گفته می‌شود.
- آجر کم زده:** آجری که یک پنجم آن کم شده باشد.
- آجر گری:** آجری که از خاک رس پخته شده در کوره و به اندازه ۲۰×۱۰×۵ ساخته می‌شود و دیوار حمال به کار می‌رود.
- آجر نما:** آجری است که به طور خاص برای نمای ساختمان تولید می‌شود.
- آجر نیمه (چارک):** نصف آجر را چارک گویند.

آحاد بین‌المللی: طی سال‌های متمادی برای بیان اندازه کمیت‌های مختلف از چند سیستم آحاد استفاده شده است. اما در سال‌های اخیر تقریباً کلیه کشورهای جهان، سیستم بین‌المللی آحاد را که مخفف آن SI می‌باشد برای تمام کارهای مهندسی و علوم انتخاب کرده‌اند. سه کمیت طول، جرم و زمان واحدهای اصلی اندازه‌گیری در دستگاه آحاد بین‌المللی هستند که واحدهای آنها به طور دلخواه انتخاب شده‌اند، واحد نیرو از این سه واحد اختیاری به دست می‌آید.

آرامگاه: بنایی که یک یا چند شخصیت مذهبی، سیاسی، ادبی، علمی در آن دفن شده باشد.

آردواز: ورق‌های آریست سیمانی

آرگ (آرک): قوس تزئینی به منظور جداسازی دو فضا از یکدیگر.

آرم‌سازی ترافیک: برنامه‌های آرم‌سازی ترافیک معمولاً در سه جنبه کلی آموزش، اعمال قوانین و مهندسی انجام می‌شود. این برنامه‌ها اغلب در برگیرنده اقدامات انجام شده برای آموزش عمومی، افزایش اعمال قوانین در نواحی مشکل‌ساز و همچنین پیاده‌سازی برنامه‌های آرم‌سازی ترافیک هستند.

آزاد راه

■ جاده‌ای است با رفور میانی که دارای ۲ خط یا بیشتر است، و دسترسی به آن خطوط کاملاً کنترل شده است. سرعت طرح این گونه معابر برابر ۱۰۰ تا ۱۱۰ کیلومتر در ساعت است.

■ راهی است که جهت‌های مخالف آمد و شد با میانه و استثنائاً با وسایل دیگر از هم جدا شده و ورود و خروج از آن نقطه از محل‌هایی است که در طراحی آزاد راه به این منظور در نظر گرفته شده است و با هیچ راه، راه آهن و یا راه پیاده در یک سطح تقاطع نکند.

■ راهی است که در تمام طول آن ترافیک دو طرفه به طور فیزیکی از یکدیگر جدا است و جریان عبوری در آن بدون وقفه (آزاد) است، یعنی وسائط نقلیه موتوری جز هنگام تصادف یا راه‌بندان، ناچار به توقف نمی‌شوند. برای تأمین چنین وضعیتی اجازه ساخت تقاطع همسطح داده نمی‌شود و ورش صحیح ورود و خروج وسائط نقلیه طراحی می‌شود.

■ معبری است دو طرفه جدا شده، با تقاطع‌های غیر همسطح (تبادل) و کنترل کامل دسترسی عملکرد اصلی آن برقراری ارتباط بین استانی، مناطق شهرهای نزدیک و مناطق شهری است. تردد پیاده، دوچرخه و موتورسیکلت در حریم آزاد راه ممنوع است.

■ آزاد راه‌ها، مسیرهای ویژه‌ای هستند که رفت و آمد سریع را هدایت کرده و بنابراین با استانداردهای بالا همچون یک‌طرفه بودن، دید واضح، مسیرهای عریض، شیب‌های یکنواخت و پیچ‌های ملایم و غیره طراحی می‌شوند. در آزاد راه‌ها به املاک و منازل اطراف نمی‌توان دسترسی داشت، زیرا، آزاد راه‌ها باید با عرض کافی حرکت سریع اتومبیل‌ها را بدون هیچ مانعی مسیر سازند. دسترسی به آزاد راه‌ها نیز مانند جاده‌های شریانی با راه‌های کنترل شده عملی است. آزاد راه‌ها ضمن اینکه به منزله ورودی و خروجی اصلی عمل می‌کنند، بخشی از یک سیستم جاده‌ای را نیز تشکیل می‌دهند.

■ آزاد راه، جاده بین شهری که برای حرکت سریع خودروها و حجم ترافیک زیاد طرح‌ریزی شده و محل تقاطع آن با سایر جاده‌ها غیرهمسطح می‌باشد که معمولاً به وسیله سکوی میانی یا فضای سبز به دو قسمت مجزا تقسیم شده و دسترسی مستقیم املاک به آنها مجاز نمی‌باشد.

آزاد راه یا اتوبان: این راه برقراری ارتباط سریع بین شهرهای منطقه یا کشور را فراهم می‌سازد، چنین راهی دارای کنترل کامل دسترسی بوده و در طراحی آن، دسترسی مستقیم به اراضی مجاور منظور نمی‌گردد. وجه تمایز عمده آزادراه در این است که آزادراه در یک مسیر مجزا (از دیگر جریان‌ات ترافیک) جریان دارد.

آزمایش C.B.R: این آزمایش متداول‌ترین آزمایش برای تعیین مقاومت نسبی خاک‌های راه‌سازی یا تعیین قدرت باربری خاک بستر روسازی و همچنین در بعضی اوقات تعیین قدرت باربری مصالح سنگی در رویه‌های قابل انعطاف است. از نتایج این آزمایش معمولاً برای ارزیابی خاک بستر روسازی و در بعضی اوقات برای ارزیابی مصالحی که در لایه‌های مختلف به کار می‌روند استفاده می‌شود و همچنین این آزمایش برای طبقه‌بندی خاک‌های زیرین رویه‌های قابل انعطاف و برای محاسبه ضخامت و ابعاد جاده‌ها به کار می‌رود.^۱

آسایش: دو مؤلفه فاصله و زمان؛ مهم‌ترین مؤلفه‌ها در مکان‌یابی کاربری‌ها هستند. نوع دسترسی‌ها با فاصله و زمان سنجیده می‌شود. این دو عامل واحد اندازه‌گیری آسایش محسوب می‌گردند. چگونگی دسترسی به خدمات شهری مورد نیاز ساکنان و دوری از کاربری‌های مزاحم و ناسازگار از مؤلفه‌های مهم آسایش تلقی می‌گردند.

آسایشگاه: محل استراحت، منزلگاه، محل نگهداری از بیماران.

آستانه خدماتی و جمعیتی: به طور کلی در برنامه‌ریزی شهری و شهرسازی مفهوم آستانه خدماتی یا همان قاعده آستانه استقرار کالاها و خدمات در مراکز سکونتگاهی به قرار زیر است:

«برای شکل‌گیری هر واحد خدماتی باید یک حداقل جمعیتی وجود داشته باشد که شکل‌گیری آن واحد خدماتی از یک طرف به صرفه باشد و از طرف دیگر دسترسی مناسب شهروندان به آن فراهم شود و امکان تأمین نیاز شهروندان را برآورده سازد.»

آستانه: پایین چارچوب که در بالاتر از کف قرار می‌گیرد.

آسفالت حفاظتی^۲

■ پخش قیر در راه‌های خاکی، شنی، آسفالتی و بتنی و بلافاصله پخش سنگدانه بر روی آن، یا قیرپاشی بدون سنگدانه و یا استفاده از مخلوط‌های آسفالتی پیش ساخته از نوع دوغاب قیری^۳ و یا آسفالتی متخلخل، آسفالت حفاظتی نامیده می‌شود. ضخامت این نوع روسازی حداکثر ۲۵ میلیمتر است که جزء سازه باربر روسازی راه محسوب نمی‌شود و عملکرد سازه‌ای ندارد.

۱. آزمایش C.B.R همان نسبت باربری کالیفرنیا است.

۲. انواع آسفالت‌های حفاظتی عبارتند از: آسفالت سطحی یک یا چند لایه، سیل‌کت، رد ایلینگ و غبارنشانی

۳. دوغاب قیری را اسلاری سیل نیز می‌گویند.

■ آسفالت‌های حفاظتی به آن دسته از مخلوط‌های قیر و مصالح سنگی گفته می‌شود که جهت پوشش و محافظت راه در مقابل عوامل جوی و جلوگیری از فرسایش سطح راه‌های شنی و یا آسفالت به ضخامت ۲/۵ سانتیمتر اجرا می‌گردد.

■ آسفالت حفاظتی واژه‌ای کلی است که کاربردهای مختلف قیر و قیر با مصالح سنگی را که معمولاً با ضخامت کمتر از ۲۵ میلیمتر بر روی سطح راه اجرا می‌شود، شامل می‌گردد. سطح راه ممکن است سطوح شنی آماده یا روسازی موجود باشد. آسفالت‌های حفاظتی را که بر روی سطوح روسازی موجود اجرا می‌شوند پوشش‌های آب‌بندی می‌نامند.

آسفالت رُدمیکس

■ آسفالت رُدمیکس آسفالتی است که به‌عنوان قشر زیراساس، اساس و یا قشر رویه مورد استفاده قرار می‌گیرد و برای ترافیک سنگین و جاده یا خیابان پرتردد به تنهایی مناسب نبوده ولی برای ترافیک سبک قابل استفاده است که از اختلاط مصالح و قیر محلول و یا امولسیون قیر به کمک وسایل مخلوط کننده تهیه می‌شود.

■ ردمیکس؛ نوعی آسفالت است که از اختلاط مصالح و قیر محلول یا امولسیون قیر به کمک وسایل مخلوط کننده‌ای نظیر گریدر، یا لودر و یا هر وسیله مناسب دیگر در کنار راه تهیه می‌شود.

آسفالت سرد

■ آسفالتی که از اختلاط سنگدانه‌ها با قیرهای محلول، یا قیرابه‌ها در دمای محیط تهیه و در همان دما پخش و متراکم شود آسفالت سرد می‌گویند. سنگدانه‌ها در زمان اختلاط با قیرابه می‌تواند مرطوب باشد ولی با قیرهای محلول در دمای محیط و یا تحت اثر حرارت باید خشک شده باشد.

■ آسفالت سرد به مخلوطی از مصالح سنگی و قیر محلول و یا امولسیون قیر گفته می‌شود که عمل اختلاط قیر و مصالح در حرارت محیط انجام گردیده و یا اگر قیر برحسب لزوم گرم شود، مصالح بدون گرم شدن با قیر مخلوط گردند.

آسفالت سطحی

■ پخش یک لایه قیر روی سطح آماده راه (اعم از راه آسفالت یا سطح پریمکت شده قشر اساس) که بلافاصله روی آن مصالح شکسته و تمیز پخش گردد آسفالت سطحی نامیده می‌شود.

■ پخش قیر روی سطح آماده شده شنی راه که بلافاصله روی آن سنگدانه‌های شکسته و تمیز و با دانه‌بندی معین پخش گردد آسفالت سطحی یک لایه‌ای و چنانچه دو یا سه بار اجرا شود دو یا سه لایه‌ای نامیده می‌شود.

آسفالت گرم

■ بُن آسفالتی گرم، مخلوطی است از سنگدانه‌های شکسته و دانه‌بندی شده و فیلر که در کارخانه آسفالت حرارت داده شده و به‌همان صورت گرم برای مصرف در راه، حمل، پخش و کوبیده می‌شود.

■ آسفالت گرم به آن دسته از آسفالت‌هایی گفته می‌شود که در آنها قیر و مصالح سنگی گرماگرم مخلوط شده و گرماگرم نیز پخش و متراکم شوند.

■ آسفالت گرم، مخلوطی است از مصالح سنگی و قیر خالص که بر حسب نوع دانه‌بندی و قیر مصرفی بین ۸۰ تا ۱۷۰ درجه سانتیگراد در کارخانه آسفالت تهیه و در محدوده همین حرارت روی سطوح آماده شده راه مانند بستر نهایی خاکی تقویت شده، زیراساس، اساس، پوشش‌های گوناگون آسفالتی سرد و گرم و رویه‌های بُنی پخش و کوبیده می‌شود.

■ **آسفالت ماستیک:** آسفالت ماستیک در مواردی به کار می‌رود که بارگذاری استاتیک نظیر ایستگاه اتوبوس مطرح باشد، زیرا این نوع آسفالت باید در مقابل بارگذاری مقاوم بوده و تغییر شکل ندهد. از مشخصات بارز این نوع آسفالت نداشتن فضای خالی است.

■ **آسفالت ماکادام نفوذی:** آسفالت ماکادامی نفوذی به نوعی از روسازی راه گفته می‌شود که از مصالح سنگی درشت دانه با دانه‌بندی باز تشکیل شده و به وسیله غلتک کوبیده و در هم قفل و بست گردیده و سپس فضای خالی بین آنها ابتدا با قیر تحت فشار و بعد با مصالح سنگی ریزدانه پر شده باشد.

■ **آسفالت متخلخل:** آسفالتی که از اختلاط قیر با سنگدانه‌های شکسته و دارای دانه‌بندی باز، در کارخانه آسفالت تهیه شده و سپس با ضخامت کم (حدود ۲۰ میلیمتر) در سطح راه پخش می‌گردد، آسفالت متخلخل نامیده می‌شود.

■ **آسیاب:** دستگاه خرد کن و آرد کردن حبوب، گچ و آهک و مانند آن.

■ **آسیب‌شناسی شهری:** از پیدایش کیفیت پراکندگی جرائم، امراض و ناآرامی‌های شهری بحث و گفتگو کردن.

■ **آسیب‌پذیری:** توسعه جوامع، زیرساخت‌ها، خدمات و مناطق شهری معمولاً در اثر بروز سوانح آسیب می‌بینند و براساس ماهیت، ساختار و مجاورتشان با مناطق ناامن درجات مقاومت متفاوتی را از خود نشان می‌دهند. در حوزه مهندسی، آسیب‌پذیری نوعی عملکرد ریاضی قلمداد می‌شود که در آن میزان خسارت در مقابل یک یا مجموعه عوامل در معرض خطر قرار گرفته، براساس تأثیرات خطر سانحه اندازه‌گیری می‌شود. این امر برای یک سانحه خاص از مقیاس صفر (بدون تخریب) تا یک (کاملاً تخریب) در نوسان است. در بسیاری از موارد، برای رتبه‌بندی کیفی آسیب‌پذیری آن را با معیارهای «زیاد»، «متوسط»، و «کم» تقسیم‌بندی می‌کنند.